

MESAJUL RECTORULUI UBB CU OCAZIA DESCHIDERII ANULUI UNIVERSITAR 2023-2024 „UBB: Tradiție și Excelență prin Cultură-Știință-Inovație din 1581”

- *Notă: Discursul este tradus și în limbile maghiară, germană și engleză*

Dragi studenți și colegi, dragi oaspeți, stimați membri ai societății interesați de UBB,

Cu ocazia deschiderii anului universitar 2023-2024 la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca (UBB), în primul rând, îi salut pe cei peste 16 000 de noi studenți UBB. Aceștia vin din toate județele țării (și din București) și din 35 de țări din întreaga lume. Așa cum am mai spus, acesta este testul definitiv al unei universități globale, iar rezultatele arată că tinerii, din țară și din străinătate, consideră simbolul „UBB” ca un pașaport academic de succes în viața lor, așa cum a fost acesta încă de la începuturile sale din 1581. În plus, este foarte important că această creștere în interesul tinerilor se observă în acest an masiv la nivel master (cu peste 400 de studenți în plus față de 2022) și semnificativ la nivel doctorat, acolo unde începe profilul unei universități de cercetare avansată și unde deciziile studenților sunt mult mai bine informate. În fine, faptul că un număr mare de studenți plătește taxe de școlarizare pentru a studia la UBB (aproximativ 39%), alături de creșterea numărului de studenți internaționali an de an (cel mai mare număr din istoria UBB fiind în acest mandat), demonstrează din nou prestigiul de care se bucură universitatea noastră. Așadar, UBB rămâne astăzi universitatea (1) cu cel mai complex profil academic din țară (prin numărul de programe și caracterul multicultural, cu trei limbi academice oficiale: română, maghiară și germană), (2) cu tradiția academică cea mai veche din România (începută acum 442 de ani – 1581), care a generat personalități și școli academice de impact internațional (vezi *UBB World-Class* la <http://www.ubbcluj.ro>), (3) reprezentând, de asemenea, cea mai mare comunitate academică din țară (cu peste 50 000 de oameni, din 15 localități și 11 județe). Îndemn noile generații de studenți să înțeleagă contextul academic de excepție în care au șansa să studieze pentru a deveni buni specialiști și buni cetățeni, întărind Tradiția și Excelența UBB și contribuind astfel la Cultura-Știința-Inovația din țară și din lume.

Acest an universitar este mai deosebit, deoarece primul semestru corespunde și cu încheierea mandatului meu de rector al UBB (martie 2020-martie 2024). Pentru mine a fost și încă este o onoare să servesc comunitatea noastră universitară. A fost o călătorie incredibilă, pe care am parcurs-o împreună cu echipa de conducere, cu diverse structuri ale UBB și noi, cu toții, împreună. Iar, simplu și direct spus, efectul este că UBB se află astăzi la un nivel maxim istoric de dezvoltare academică și administrativă! Fără a minimiza contribuția noastră, trebuie însă să spunem că am construit pe contribuțiile foarte bune ale celorlalte conducători și generații academice, iar cei care vor urma cândva după noi au premisele de a duce UBB și mai sus peste ani, construind pe contribuția noastră. Acest lucru este cu atât mai semnificativ cu cât în prima jumătate a mandatului ne-am confruntat cu blocajele aduse de pandemie, iar apoi cu incertitudinile războiului din zonă. Dar, așa cum recomand mereu, am folosit aceste incertitudini ca oportunități! Să vedem, mai concret și în sinteză, cum se prezintă astăzi UBB, după un mandat

de aproape patru ani al acestei echipe (pentru detalii pot fi analizate rapoartele anuale ale rectorului, care sunt publice pe site-ul UBB), asta și pentru a ști noi toți cei din comunitatea UBB cum începem anul universitar 2023-2024.

Am spus în programul de candidatură din 2020 că UBB trebuie să devină o universitate *world-class*, ceea ce s-a și întâmplat, UBB devenind, în urma auditului internațional QS, o universitate *world-class* (de 5 stele), singura din țară certificată astfel până acum. Acceptarea UBB în The GUILD – organizația exclusivistă a unora dintre cele mai prestigioase universități europene de cercetare avansată (<https://www.the-guild.eu/members/>), unde calitatea de membru se obține doar pe bază de invitație –, a întărit acest statut. Dincolo de realizările diverse ale mandatului meu, pe care le voi expune în continuare, această acceptare reprezintă, după mine, un rezultat reper. Faptul că noi am fost invitați să intrăm în The GUILD, și ca reprezentanți din zona Europei de Est și Sud-Est – alături de Universitatea din Bologna, cea mai veche universitate a lumii, Universitatea din Viena, un reper istoric pentru UBB, și de toate celelalte universități *world-class* membre în The GUILD –, este o recunoaștere a prestigiului UBB și, mai ales, așa cum s-a spus la momentul acceptării noastre, a planului de dezvoltare a UBB în următorii ani. Sigur că nu suntem naivi, am intrat în această ligă, dar nu suntem încă între campionii din ligă, ci avem de crescut în următorii ani, de dragul studenților (care trebuie pregătiți ca specialiști pentru o lume globală), al societății (care are nevoi de buni absolvenți și de inovații) și al istoriei noastre (care ne impune statutul de actor academic global și de prestigiu).

Astăzi, UBB se particularizează în peisajul academic românesc, asumând ca viziune că elementul academic central este generarea de cunoaștere prin cercetare științifică, iar în acest proces, studenții devin parteneri academici și cocreatori ai propriei educații, iar relația cu societatea/mediul socio-economic devine una inovativă.

- *În misiunea de educație*, așa cum am mai spus, UBB a rămas cea mai mare și mai complexă universitate a țării, prin numărul de studenți și prin numărul și diversitatea programelor academice. Pe lângă programele deja clasice, am dezvoltat masiv partea de inginerie/tehnologii avansate, iar din decembrie 2022, am reintrodus în UBB programul biomedical (UBBMed). UBB acoperă în acest moment toate domeniile academice majore – arte, științe umaniste, științe sociale, științe ale vieții, științe ale naturii, științe biomedicale și tehnologie/inginerie. Pentru a folosi acest avantaj competitiv al UBB, am grupat facultățile UBB în Școli de știință/academice, stimulând astfel demersurile multi-/inter-/transdisciplinare, mai ales în logica STE(A)M – unde științele (S), tehnologia (T), ingineriile (E) și matematica (M), completate de industriile creative (A) și constrânse de etică și de acceptabilitatea socială, generează dezvoltări inovative de top. Noile programe introduse – inteligența artificială (UBB a fost cea care a introdus specializarea la licență în țară), securitatea cibernetică, *big data & machine learning*, științele cognitive, bioinformatica, media digitală, programe de *executive education* etc. –, organizate adesea în limbi internaționale (UBB are în acest mandat cel mai mare număr de programe în limbi de circulație internațională din istoria sa) și prin parteneriate de top (academice sau socio-economice) au atras un număr foarte mare de tineri foarte buni. În fine, UBB (1) a rămas liderul la nivel național în învățământul la distanță/cu frecvență redusă/cursurile de tip *open* și în dezvoltarea extensiilor universitare (pentru a servi mai bine nevoilor comunităților locale); (2) este liderul național în mobilitățile academice prin programul ERASMUS (o creștere cu 68% pe mobilități și 38% pe proiecte în acest mandat) și (3) a îmbrățișat învățământul dual, dar în mod rațional, combinând locul cu tipul de program, participând astfel la propunerea a trei campusuri duale în Cluj-Napoca, Reșița și Sfântu Gheorghe și se află în procesul de analiză pentru implementarea unor programe în logica învățământului de scurtă durată.
- *În misiunea de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI)*, am stimulat atât cercetările monodisciplinare, cât și cele multi-/inter-/transdisciplinare. Resursele financiare atrase și rezultatele științifice sunt cele mai mari din istoria universității. Spre exemplu, Institutul BrainQ poziționează UBB ca având cea mai avansată platformă de imagistică medicală

între Polonia și China, dedicată cercetărilor avansate în neuroștiințe și în abordarea multinivelară a creierului uman. Apoi, UBB a propus o nouă specializare inteligentă pentru țară și oraș – InfoBioNano4Health –, pentru care a obținut un teren de trei hectare și un credit BEI consistent (care poate fi accesat la nevoie) pentru a construi un minicampus UBB în Cluj Innovation Park. O componentă a acestei specializări este și platforma ACTRIS, prin care UBB devine parte a infrastructurii europene ACTRIS; România este acum parte cu drepturi depline doar în încă trei astfel de structuri europene (din 26 existente), iar în alte două se află în diverse faze de aderare, din care una este legată de Dunăre (Danubius), iar cealaltă este legată de proiectul „Laserului de la Măgurele” (ELI-NP). Aceste realizări în CDI au atras atenția European Institute of Innovation and Technology (EIT), care și-a organizat biroul EIT Digital pentru România la UBB.

- În relație cu societatea, UBB s-a profilat ca o instituție care produce buni specialiști și buni cetățeni. Buni cetățeni pentru noi înseamnă protectori ai democrației și ai raționalității discursurilor și acțiunilor sociale. În acest mandat, UBB s-a profilat ca un reper în acest sens, cu impact atât asupra protejării opțiunilor euro-atlantice, cât și a valorilor românești în acest context și a abordărilor științifice în pandemie. În acest rol, UBB a fost susținută larg de la nivel internațional/național, având ca oaspeți în acest mandat trei case regale, doi comisari europeni, 17 ambasadori și un număr mare de reprezentanți ai unor autorități naționale (ex. premieri, miniștri etc.), din alte țări (inclusiv președinți și premieri) sau internaționale. În relație cu societatea, specialiștii UBB au contribuit la strategii naționale (ex. *quantum information*, sport) și de dezvoltare ale multor orașe și județe ale țării (mai ales acolo unde avem și extensii). În relație cu firmele, așa cum am promis în programul de candidatură din 2020, am inițiat o relație bidirecțională (*win-win*), UBB fiind prezentă în viața acestora, iar acestea fiind prezente în viața academică a UBB (ex. centre și programe cu Microsoft, UiPath, SAS, Eon Reality, Confindustria România și proiecte cu zeci de mari companii naționale și internaționale). Tot la acest nivel, veniturile UBB din servicii și microproducție au crescut în acest mandat cu 27% (ajungând la aproximativ 9 000 000 EUR). În fine, UBB a inițiat „Platforma Umanistă” – larg dezbătută și cunoscută la nivel social –, ca un demers cultural-academic pentru domeniul umanist, dar și pentru societate, în general.
- La nivelul resursei umane, prin planul de carieră promis și implementat, fiecare cadru academic poate să-și aleagă traiectoria de carieră care îi servește la maximum competențele și interesele academice/de viață la un moment dat (acest model a fost preluat și în noua lege a învățământului superior). În plus, grantul *seed* anual (1 000 EUR), din resurse proprii, susține și stimulează dezvoltarea personală/profesională a oamenilor. Tot din resurse proprii s-au mărit salariile membrilor UBB din zona administrativă (în medie cu 20%, pentru cei cu venituri mici), iar cei mai performanți din zona personalului academic auxiliar vor avea de asemenea acces la granturi *seed*. UBB a fost prima universitate care a susținut public greva din educație din 2023, grevă care a dus la o creștere a veniturilor pentru toate categoriile academice. UBB și-a extins comunitatea academică cu cercetători (mai ales în cadrul Institutului STAR) și doctori *Honoris Causa* (13) de top, de la universități din top-500, personalități academice/culturale și/sau *highly cited researchers*. La UBB, studenții beneficiază major de susținerea financiară și administrativă a universității și sunt mulțumiți că aceștia se proiectează nu ca niște beneficiari ai unui act academic, ci ca membri ai comunității academice UBB, cocreatori ai propriei educații.
- La nivelul infrastructurii, UBB a crescut enorm și și-a ridicat standardele pentru infrastructura academică. De aceea, am început un program major de construcții/achiziții de spații academice, inclusiv de cămine studențești, și de stațiuni științifice care să ne dea deschideri internaționale (ex. Baza științifică Coronini pentru proiecte Danubius și Baza științifică Neptun pentru proiecte legate de programul celor trei mări), care se află în proces de implementare.
- Sub aspect financiar, dincolo de finanțarea de la buget, UBB a atras venituri mai mari față de anii trecuți din taxele studenților (o creștere cu 9% în acest mandat) și din proiecte

câștigate prin competiție (o creștere cu 58% în acest mandat). Această competitivitate crescută a făcut ca UBB să aibă în acest mandat unele dintre cele mai mari bugete ale universităților din țară (primul sau al doilea, în funcție de an, dar cele mai mari din istoria UBB) și resurse financiare proprii (tot la un maxim istoric).

- Etica academică a UBB a fost direct racordată la setul de bune practici internaționale. Spre exemplu, UBB a primit certificarea/distincția Comisiei Europene *Human Resources Excellence in Research*, care arată că UBB implementează Carta Europeană și Codul de Etică a Cercetătorului, și a fost printre primele universități ale țării care a introdus instituția OMBUDSMAN (și prima din țară care a inclus-o în rețeaua europeană ENOHE). În plus, acțiunile etice educaționale și preventive au completat acțiunile legate direct de diverse sesizări. În fine, introducerea „Doctoratului European” a impus nu doar standarde academice mai înalte, ci și standarde etice noi și mă bucur că primii absolvenți certificați în acest cadru au apărut în acest mandat (12). Sincer și direct spus, ca cea mai mare comunitate academică a țării, UBB nu este ferită de probleme de etică, atât academică, cât și instituțională. Acestea au existat, există și vor mai exista, dar important este cum ne raportăm la acestea când apar și cât de numeroase sunt. Aici trebuie înțeles și faptul că UBB fiind unul dintre reperetele academice ale țării, când apar astfel de probleme, se trezește un interes public deosebit (așa cum se întâmplă și la nivel internațional unde problemele mediatizate sunt cele ale universităților de referință, nu ale celor mai puțin importante). În acest context, abaterile de la etică (inclusiv greșelile proprii), dincolo de unele presiuni publice, au fost abordate la UBB prin bune practici internaționale: transparent, cu celeritate și cu proceduri folosite la universități de referință din această lume. Universitățile au fost create de oameni pentru a se proteja pe ei de ei înșiși în procesul de căutare a adevărului și eticii, iar UBB își asumă acest rol dificil astăzi, când poate prea mulți cred, adesea nejustificat, că dețin adevărul/etica.

Aceste reforme și dezvoltări academice au început să poziționeze UBB tot mai bine și în clasamentele/rankingurile universitare internaționale. Unele creșteri au fost în context internațional, altele în context național (uneori politicile naționale nu ne permit să fim competitivi internațional). Fluctuațiile poziției UBB în diverse rankinguri – ex. prezențe, absențe, poziții/ranguri diferite – sunt determinate mai ales de nuanțele diferite în criteriile de clasificare, dar sunt corectate prin metarankinguri, iar UBB are, sub acest aspect, cea mai bună performanță din istoria sa. Astfel, în „Metarankingul Universitar” (publicat pentru prima dată în 2016 pentru anul 2016 de către Ministerul Educației, iar ulterior, cu aceeași metodologie, de alte organizații academice), care reunește 9 rankinguri/clasamente internaționale majore ale universităților, UBB a ocupat constant prima poziție în țară și a crescut constant ca performanță din 2016 până în 2022. În „Metarankingul Național” (publicat pentru prima dată în anul 2022 pentru 2021 de către Ministerul Educației), care reunește 9 clasamente internaționale majore ale universităților, UBB a ocupat constant prima poziție în țară și a crescut ca performanță din 2021/2022 în 2022/2023. Pe parcursul anului 2023, considerând toate rankingurile incluse în metarankingurile universitare/naționale publicate până în prezent, UBB are cea mai bună performanță din România:

- Poziția 801 – 850 în clasamentul britanic global QS – prima în România;
  - De asemenea, în acest clasament pentru Europa este prima din țară, ocupă poziția 15 în Europa de Est și poziția 260 în Europa.
- Poziția 923 (top 4,5%) în clasamentul CWUR/Centre for World University Ranking – prima în România;
- Poziția 1157 (Quartilul 1) în clasamentul Scimago al universităților – prima în România;
- Poziția 1058 în clasamentul Leiden – prima în România;
- Nicio universitate românească nu a fost inclusă în clasamentul chinez Shanghai/ARWU și în cel taiwanez NTU (ambele rankinguri se bazează mai ales pe publicații de tip articol din zona științelor, indexate Web of Science). Așa cum am mai

spus, nu trebuie făcut un „doliu național” în legătură cu faptul că România nu mai are reprezentare în rankingul Shanghai și NTU, dar trebuie să învățăm din asta, acționând în beneficiul dezvoltării mediului academic românesc, și anume să regândim arhitectura mediului academic românesc și a finanțării excelenței academice.

În acest context, trebuie să înțelegem că rankingurile sunt demersuri informative utile, dar nu reflectă complet complexitatea unei universități, iar conform recomandărilor Comisiei Europene prin COARA, acestea trebuie văzute doar prin această logică.

Cu acest profil academic competitiv, UBB a fost invitată să facă parte din mai multe alianțe europene, scopul acestora, așa cum a fost stabilit de către Comisia Europeană, fiind să creeze o metauniversitate europeană competitivă internațional. În final, UBB a ales să intre în alianța EUTOPIA (<https://eutopia-university.eu/>), alături de 9 universități europene de referință. Acest moment istoric este marcat prin semnarea la Parlamentul European a statutului juridic pentru metauniversitatea EUTOPIA și începerea acolo, în comun, a anului universitar 2023-2024!

Așadar, după un mandat de patru ani, am reușit să ducem UBB la statutul certificat de universitate *world-class*, reper național, cu vizibilitate și impact internațional, parte din familiile academice europene selective The GUILD și EUTOPIA. Însă, odată intrați în aceste ligi exclusiviste, trebuie să muncim în continuare pentru a evolua înțelept – și anume, cu suport larg și cu participarea optimistă a comunității UBB în zona proximei dezvoltări –, atât la nivel academic, cât și administrativ, atât ca resursă umană, cât și ca infrastructură, așa cum am spus, de dragul studenților (care trebuie pregătiți ca buni specialiști și buni cetățeni pentru o lume globală), de dragul comunității UBB (pentru a ne crește bunăstarea și calitatea vieții la locul de muncă), al societății (care are nevoie de buni absolvenți și de inovații în beneficiul bunăstării oamenilor) și al istoriei noastre (care ne impune statutul de actor academic global și de prestigiu).

Cu prețuire,
Prof. univ. dr. psih. Daniel David
Rectorul UBB
